

## OBSAH

1.	Předmluva .....	7
2.	Úvod .....	9
3.	Alfred Nobel, zakladatel největší vědecké nadace .....	13
4.	Historie Nobelových cen .....	15
5.	Nobelovy ceny za fyziku .....	19
5.1	Stručná historie fyziky .....	20
5.2	Seznamy laureátů NC za fyziku .....	27
5.3	Laureáti NC za fyziku.....	44
6.	Nobelovy ceny za chemii .....	133
6.1	Stručná historie chemie .....	134
6.2	Seznamy laureátů NC za chemii .....	139
6.3	Nositelé NC za chemii .....	152
7.	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu .....	231
7.1.	Stručná historie biologie a medicíny .....	232
7.2	Seznamy laureátů NC za fyziologii a medicínu .....	239
7.3	Nositelé NC za fyziologii a medicínu.....	254
8.	Nobelovy ceny za literaturu .....	419
8.1	Stručná historie světové literatury .....	420
8.2	Seznamy laureátů NC za literaturu .....	436
8.3	Laureáti NC za literaturu.....	448
9.	Nobelovy ceny za mír .....	609
9.1	Mír a válka v historii.....	610
9.2	Seznamy laureátů NC za mír .....	617
9.3	Laureáti NC za mír .....	629
10.	Ceny Švédské říšské banky za ekonomii na počest A. Nobela.....	719
10.1	Stručná historie světové ekonomiky a ekonomie .....	720
10.2	Seznamy laureátů NC za ekonomii.....	727
10.3	Nositelé ceny za ekonomii .....	733
11.	Nobelovy ceny pro rok 2003 .....	766

5.1	Stručná historie fyziky .....	20
5.1.1	Historie fyzikálních jednotek a tabulka fyzikálních veličin.....	23
5.2	Seznamy laureátů Nobelových cen za fyziku.....	27
5.2.1	Abecední pořadí .....	27
5.2.2	Chronologické pořadí .....	29
5.2.3	Podle oborů fyziky .....	32
5.2.4	Podle států .....	34
5.2.5	Laureáti Nobelových cen za fyziku a zdůvodnění .....	36
5.3	Laureáti Nobelových cen za fyziku .....	44
5.3.1	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1901–1910 a shrnutí objevů za první desetiletí.....	45
5.3.2	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1911–1920 a shrnutí objevů za druhé desetiletí.....	53
5.3.3	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1921–1930 a shrnutí objevů za třetí desetiletí .....	58
5.3.4	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1931–1940 a shrnutí objevů za čtvrté desetiletí .....	63
5.3.5	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1941–1950 a shrnutí objevů za páté desetiletí .....	68
5.3.6	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1951–1960 a shrnutí objevů za šesté desetiletí .....	71
5.3.7	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1961–1970 a shrnutí objevů za sedmé desetiletí .....	78
5.3.8	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1971–1980 a shrnutí objevů za osmé desetiletí.....	85
5.3.9	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1981–1990 a shrnutí objevů za deváté desetiletí .....	94
5.3.10	Nobelovy ceny za fyziku v letech 1991–2000 a shrnutí objevů za desáté desetiletí .....	104
5.3.11	Nobelovy ceny za fyziku v letech 2001–2002 .....	117
5.4	Zhodnocení Nobelových cen za fyziku ve 20. století .....	122
5.5	Vliv Nobelových cen na rozvoj fyziky.....	124
5.6	Vliv Nobelových cen za fyziku na rozvoj techniky .....	125
5.6.1	Vliv Nobelových cen za fyziku na rozvoj fyzikálních jednotek .....	125
5.7	Vliv Nobelových cen za fyziku na rozvoj společnosti .....	126
5.8	Zákonitost a nahodilost při objevech a udělování Nobelových cen za fyziku .....	127
5.9	Jak získat Nobelovu cenu za fyziku.....	127
5.10	Nedostala se na někoho Nobelova cena za fyziku? .....	128
5.11	Jakou má fyzika budoucnost? .....	129
5.12	Literatura .....	130

6.1	Stručná historie chemie .....	134
6.1.1	Alchymie.....	135
6.1.2	Vědecké základy chemie .....	136
6.2	Seznamy laureátů Nobelových cen za chemii.....	139
6.2.1	Abecední pořadí .....	139
6.2.2	Chronologické pořadí .....	141
6.2.3	Podle států .....	143
6.2.4	Laureáti Nobelových cen za chemii a zdůvodnění .....	145
6.3	Laureáti Nobelových cen za chemii .....	152
6.3.1	Nobelovy ceny za chemii v letech 1901–1910 a shrnutí objevů za první desetiletí .....	153
6.3.2	Nobelovy ceny za chemii v letech 1911–1920 a shrnutí objevů za druhé desetiletí.....	157
6.3.3	Nobelovy ceny za chemii v letech 1921–1930 a shrnutí objevů za třetí desetiletí .....	160
6.3.4	Nobelovy ceny za chemii v letech 1931–1940 a shrnutí objevů za čtvrté desetiletí .....	165
6.3.5	Nobelovy ceny za chemii v letech 1941–1950 a shrnutí objevů za páté desetiletí .....	171
6.3.6	Nobelovy ceny za chemii v letech 1951–1960 a shrnutí objevů za šesté desetiletí.....	177
6.3.7	Nobelovy ceny za chemii v letech 1961–1970 a shrnutí objevů za sedmé desetiletí .....	183
6.3.8	Nobelovy ceny za chemii v letech 1971–1980 a shrnutí objevů za osmé desetiletí.....	189
6.3.9	Nobelovy ceny za chemii v letech 1981–1990 a shrnutí objevů za deváté desetiletí .....	196
6.3.10	Nobelovy ceny za chemii v letech 1991–2000 a shrnutí objevů za desáté desetiletí .....	206
6.3.11	Nobelovy ceny za chemii v letech 2001–2002 .....	217
6.4	Zhodnocení Nobelových cen za chemii ve 20. století .....	221
6.5	Vliv Nobelových cen za chemii na rozvoj vědy .....	222
6.6	Vliv Nobelových cen za chemii na rozvoj techniky .....	223
6.7	Vliv Nobelových cen za chemii na rozvoj společnosti .....	224
6.8	Zákonitost a nahodilost při objevech a udělování Nobelových cen za chemii.....	225
6.9	Nedostala se na někoho Nobelova cena za chemii? .....	226
6.10	Má chemie budoucnost?.....	227
6.11	Odkaz laureátů Nobelových cen za chemii .....	227
6.12	Literatura .....	228

7 NOBELOVY CENY  
ZA FYZIOLOGII A MEDICÍNU

7.1	Stručná historie lékařských a biologických věd .....	232
7.1.1	Co je život? .....	232
7.1.2	Prehistorie biologických a lékařských věd .....	234
7.1.3	Vědecké základy biologie a medicíny .....	235
7.2	Seznamy laureátů Nobelových cen za fyziologii a medicínu .....	239
7.2.1	Abecední pořadí .....	239
7.2.2	Chronologické pořadí .....	241
7.2.3	Podle států .....	244
7.2.4	Laureáti Nobelových cen za fyziologii a medicínu a zdůvodnění .....	246
7.3	Laureáti Nobelových cen za fyziologii a medicínu .....	255
7.3.1	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1901–1910 a shrnutí objevů za první desetiletí .....	255
7.3.2	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1911–1920 a shrnutí objevů za druhé desetiletí .....	263
7.3.3	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1921–1930 a shrnutí objevů za třetí desetiletí .....	266
7.3.4	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1931–1940 a shrnutí objevů za čtvrté desetiletí .....	274
7.3.5	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1941–1950 a shrnutí objevů za páté desetiletí .....	285
7.3.6	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1951–1960 a shrnutí objevů za šesté desetiletí .....	298
7.3.7	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1961–1970 a shrnutí objevů za sedmé desetiletí .....	314
7.3.8	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1971–1980 a shrnutí objevů za osmé desetiletí .....	339
7.3.9	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1981–1990 a shrnutí objevů za deváté desetiletí .....	363
7.3.10	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 1991–2000 a shrnutí objevů za desáté desetiletí .....	383
7.3.11	Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu v letech 2001–2002 .....	411
7.4	Vliv vědy a techniky 20. století na poznatky o podstatě života a na medicínu .....	415
7.5	Jakou mají budoucnost biologické vědy a jejich aplikace .....	416
7.6	Literatura .....	417

8.1	Stručná historie světové literatury .....	420
8.1.1	Historie literatury starých kultur .....	421
8.1.2	Antická literatura .....	425
8.1.3	Sředověká literatura .....	427
8.1.4	Literatura novověku .....	428
8.1.5	Všeobecná charakteristika filozofických východisek 20. století.....	433
8.1.6	Nejdůležitější umělecká a literární směry 20. století.....	434
8.2	Seznamy laureátů Nobelových cen za literaturu.....	436
8.2.1	Abecední pořadí .....	436
8.2.2	Chronologické pořadí .....	437
8.2.3	Podle států .....	439
8.2.4	Laureáti Nobelových cen za literaturu a zdůvodnění .....	441
8.3	Laureáti Nobelových cen za literaturu .....	448
8.3.1	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1901–1910 .....	448
8.3.2	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1911–1920 .....	457
8.3.3	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1921–1930 .....	467
8.3.4	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1931–1940 .....	480
8.3.5	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1941–1950 .....	491
8.3.6	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1951–1960 .....	502
8.3.7	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1961–1970 .....	519
8.3.8	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1971–1980 .....	540
8.3.9	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1981–1990 .....	559
8.3.10	Nobelovy ceny za literaturu v letech 1991–2000 .....	579
8.3.11	Nobelovy ceny za literaturu v letech 2001–2002 .....	598
8.4	Výběr kandidátů Nobelových cen za literaturu .....	603
8.5	Vliv Nobelových cen za literaturu na rozvoj literatury .....	605
8.6	Zákonitost a nahodilost při udělování Nobelových cen za literaturu.....	606
8.7	Nobelovy ceny za literaturu a Češi .....	607
8.8	Literatura .....	608

9.1	Mír a válka v historii .....	610
9.1.1	Mír a válka v prehistorické době.....	610
9.1.2	Mír a války v historické době .....	611
9.1.3	Mír, válka a Nobel .....	613
9.1.4	Úvahy Jana Husa a Immanuela Kanta o míru .....	614
9.1.5	O mírových snahách a hnutích.....	616
9.2	Seznamy laureátů Nobelových cen za mír.....	617
9.2.1	Abecední pořadí .....	617
9.2.2	Chronologické pořadí .....	619
9.2.3	Podle států (území) .....	621
9.2.4	Laureáti Nobelových cen za mír a zdůvodnění .....	622
9.3	Laureáti Nobelových cen za mír .....	629
9.3.1	Nobelovy ceny za mír v letech 1901–1910 .....	629
9.3.2	Nobelovy ceny za mír v letech 1911–1920 .....	639
9.3.3	Nobelovy ceny za mír v letech 1921–1930 .....	646
9.3.4	Nobelovy ceny za mír v letech 1931–1940 .....	655
9.3.5	Nobelovy ceny za mír v letech 1941–1950 .....	661
9.3.6	Nobelovy ceny za mír v letech 1951–1960 .....	667
9.3.7	Nobelovy ceny za mír v letech 1961–1970 .....	674
9.3.8	Nobelovy ceny za mír v letech 1971–1980 .....	681
9.3.9	Nobelovy ceny za mír v letech 1981–1990 .....	690
9.3.10	Nobelovy ceny za mír v letech 1991–2000 .....	696
9.3.11	Nobelovy ceny za mír v letech 2001–2002 .....	709
9.4	Nejdiskutovanější Nobelova cena .....	712
9.5	Hrdinky míru: deset laureátek NCM .....	712
9.6	Význam Nobelovy ceny za mír pro společnost .....	713
9.7	Světový mír a globalizace .....	714
9.8	Je možné dosáhnout věčného míru? .....	716
9.9	Literatura .....	717

— 10 CENY ŠVÉDSKÉ ŘÍŠSKÉ BANKY —  
A EKONOMII NA POČEST ALFREDA NOBELA

10.1	Stručná historie světové ekonomiky a ekonomie .....	720
10.1.1	Ekonomika v prehistorické době .....	720
10.1.2	Ekonomika v historické době .....	721
10.1.3	Ekonomické myšlení starověku a středověku .....	722
10.1.4	Formování ekonomie jako vědy .....	724
10.2	Seznamy laureátů Ceny Švédské říšské banky za ekonomii .....	727
10.2.1	Abecední pořadí .....	727
10.2.2	Chronologické pořad .....	728
10.2.3	Podle států .....	729
10.2.4	Laureáti Ceny Švédské říšské banky za ekonomii a zdůvodnění .....	730
10.3	Laureáti Ceny Švédské říšské banky za ekonomii (CEAN) .....	733
10.3.1	Laureáti CEAN v letech 1969–1980 .....	733
10.3.2	Laureáti CEAN v letech 1981–1990 .....	742
10.3.3	Laureáti CEAN v letech 1991–2000 .....	748
10.3.4	Laureáti CEAN v letech 2001–2002 .....	756
10.4	Alfred Nobel a cena za ekonomii .....	759
10.5	Význam ceny za ekonomii pro vědu, techniku a společnost .....	760
10.6	Jaké mají ceny za ekonomii vyhlídky? .....	762
10.7	Literatura .....	762